

ΓΙΩΡΓΟΣ ΣΤΑΥΡΑΚΑΚΗΣ:

«Όταν τα 'χεις καλά με όλους,
για μένα είσαι τουλάχιστον ύποπτος...»

[Συνέντευξη στο περιοδικό «Πολιτισμός», στη Σοφία Τσεντελιέρου - Μάρτιος 2008]

Ο τραγουδοποιός Γιώργος Σταυρακάκης δε θα μπορούσε σε καμία περίπτωση να θεωρηθεί συμβατικός καλλιτέχνης. Έχει χαράξει τη δική του πορεία μακριά από τα κυκλώματα που αποφασίζουν ποια μουσική πρέπει να... αρέσει στους ακροατές και για μια ακόμη φορά κάνει μια προσωπική κατάθεση μέσα από τη μουσική του.

Πριν λίγο καιρό κυκλοφόρησε το νέο του cd με τίτλο «Carousel» το οποίο περιλαμβάνει τόσο νέα τραγούδια, όσο και τραγούδια που ανέσυρε από το χρόνο. Επίσης, σύντομα θα κυκλοφορήσει η νέα του ποιητική συλλογή με τίτλο «Αντιμόνιο».

Ο Γιώργος Σταυρακάκης μιλά στην «Π» για τη νέα του δουλειά, αλλά και για το πώς βλέπει όσα διαδραματίζονται στα μουσικά πράγματα του τόπου με χιούμορ και κριτική διάθεση.

Η συνέντευξη στο «Π» έχει ως εξής:

Πρόσφατα κυκλοφόρησε το «Carousel». Ποια είναι τα χαρακτηριστικά της νέας σας δισκογραφικής δουλειάς;

Θα έλεγα οι διαφορετικές φόρμες πάνω στις οποίες είναι χτισμένα τα τραγούδια. Αυτό δεν έγινε επί τούτο. Σχεδόν τα μισά τραγούδια του cd ανασύρθηκαν εν είδει σκονισμένων παιχνιδιών μέσα απ' το χρόνο για να ξεσκονιστούν, να κουρδιστούν ξανά και να αρχίσουν να παίζουν κουβαλώντας μαζί εικόνες, πρόσωπα και πράγματα. Άσκηση με σημείο αναφοράς την καθαρότητα της μνήμης. Αυτό το παιχνίδι ήρθε να εμπλουτιστεί με καινούργιες επιθυμίες

και έχουμε το «Carousel». Ήθελα κατά κάποιο τρόπο να θυμάμαι για να χαίρομαι και όχι να νοσταλγώ. Αυτή είναι η ουσία στη διαφορά προσέγγισης που έχει να κάνει με τον τραγουδοποιό. Τα υπόλοιπα αφορούν το κοινό και τους κριτικούς.

Ρισκάρει ένας καλλιτέχνης όταν δημιουργεί ήχους που περνούν από διαφορετικά ακούσματα και παραδόσεις;

Η δημιουργία σε όλες τις εκφάνσεις της είναι ή θα πρέπει να είναι συνώνυμη με το ρίσκο. Άρα ρίσκο με την έννοια του φόβου δεν πρέπει να υπάρχει. Πώς αλλιώς η δημιουργία θα μπορούσε να είναι απαραίτητη στη ζωή μας αν δεν κουβαλούσε το καινούργιο, το απρόβλεπτο, εκείνο το ευχάριστο ξάφνιασμα που μας συναρπάζει. Αν σκεφτούμε έτσι, και έτσι νομίζω ότι πρέπει να κάνουμε, ξεπερνάμε ως δημιουργοί τις μανιέρες και τις επαναλήψεις και ως ακροατές και θεατές είμαστε ανοιχτοί και διαθέσιμοι να συνομιλήσουμε με καινούργιους κόσμους. Προσωπικά δεν έχω να ρισκάρω λοιπόν τίποτα. Φτιάχνω τραγούδια έτσι, γιατί έτσι μου αρέσουν. Δεν θα απολογηθώ σε κανέναν γι' αυτό κι ένας καλός και συνεπής με την ψυχούλα του ακροατής δεν θα μου ζητήσει ποτέ να το κάνω.

Το ραδιοφωνικό τοπίο όμως έχει αλλάξει, έχει σκληρύνει θα έλεγα. Μπορεί ένας δημιουργός να «παίζει» με απόλυτα δικούς του όρους;

Όλη αυτή η ιστορία είναι ένας μύθος. Ένα μπαλόνι που συνεχώς ξεφουσκώνει. Για παράδειγμα, οι εταιρείες δίσκων κάποια πράγματα τα είχαν δεδομένα. Τώρα αρχίζουν και καταρρέουν η μία μετά την άλλη, ξεπουλιούνται η μία στην άλλη προκειμένου ν' αντέξουν σ' αυτή τη διαφορετική αντίληψη που διαμορφώνεται. Ήρθε το διαδίκτυο κι έφερε τα πάνω κάτω. Θα δούμε πού θα πάει το πράγμα. Πάντως εγώ είμαι σχεδόν βέβαιος ότι κάτι καινούργιο ξημερώνει. Αυτά όσον αφορά την αγορά. Τώρα όσον αφορά τη στάση των δημιουργών, νομίζω ότι σε καμιά περίπτωση δεν πρέπει να είναι διαπραγματεύσιμη. Η δημιουργία, ό,τι κι αν είναι, απ' όπου κι αν προέρχεται είναι ίσως το τελευταίο ελεύθερο κάστρο για να μπορεί να σκαρφαλώνει ο άνθρωπος και να ατενίζει το μέλλον με αισιοδοξία. Δεν μπορεί αυτό το προπύργιο να είναι ανταλλάξιμο με οτιδήποτε άλλο. Να μπαίνει στο ίδιο τραπέζι με ανασφάλειες, κέρδη και σκοπιμότητες.

Ναι, αυτές όμως οι στάσεις και οι απόψεις δε δημιουργούν αποκλεισμούς απ' αυτούς που, καλώς ή κακώς, ελέγχουν τα μέσα;

Έτσι είναι. Πρέπει να μπει και να παραμείνει μέσα στο αυγό, όπως είχε γράψει και ο Μουρσελάς. Να μη λες ποτέ όχι, να έχεις έναν καλό λόγο για όλους, να μην υπάρχει τίποτα που να σ' ενοχλεί, να μην διαταράσσει την τάξη και το κλίμα που έχουν δημιουργήσει ένα σωρό διεστραμμένοι. Κι αυτό συμβαίνει τελικά σ' ένα μεγάλο βαθμό. Γι' αυτό και όποιος φαίνεται να τα 'χει καλά με όλους, για μένα είναι τουλάχιστον ύποπτος...

Η συνεργασία σας με τον Marco Zappa είναι σταθερή, θα τη συνεχίσετε;

Όπως έλεγα και πριν, κατά κάποιο τρόπο τίποτα δεν είναι δεδομένο. Με τον Zappa βρεθήκαμε κάποιο διάστημα και κάναμε κάποια πράγματα μαζί. Ήταν πάρα πολύ ωραίο αυτό και μας γέμισε χαρά αυτή η συνάντηση. Όμως, δεν ξέρω τι θα θελήσω να κάνω αύριο. Μπορεί να σταματήσω να γράφω τραγούδια, ποιήματα ή να παίζω κιθάρα. Καμιά φορά σκέφτομαι ότι θα 'θελα την υπόλοιπη ζωή μου να την περάσω ψήνοντας και πουλώντας κάστανα. Να περιφέρομαι από πόλη σε πόλη και αντί να τραγουδάω να πουλάω κάστανα και να περνάω τις ώρες μου και τη ζωή μου πάνω από μια κόκκινη ζεστή φουφού. Δεν ξέρω. Τώρα που το ξανασκέφτομαι μπορεί και να το κάνω.

Θα εγκαταλείπατε λοιπόν την τέχνη σας για κάτι άλλο, εντελώς διαφορετικό;

Κοιτάξτε, ό,τι είχα να πω ως άνθρωπος και δημιουργός το έχω πει εδώ και πολύ καιρό. Κι αυτό συμβαίνει με όλους τους ανθρώπους θέλω να πιστεύω. Όταν μεγαλώσεις, η πρώτη σου κατάθεση για το ποιος είσαι, τι θέλεις, τι πιστεύεις, είναι και η σημαντική. Από κει και πέρα αρχίζει ένα παιχνίδι με τη ζωή. Βρίσκεις τρόπους να ζεις χωρίς να βαρυγγωμάς γι' αυτό που κάνεις ή στην καλύτερη περίπτωση να ζεις και να πεθαίνεις παρέα μ' αυτό που αγαπάς. Κι αν κάποια πράγματα επαναλαμβάνονται, είναι γιατί αυτή η γνώριμη επανάληψη επιβεβαιώνει την παρουσία σου ανάμεσα σε τόσους άλλους. Το γεγονός δηλαδή ότι ζεις ακόμα, ότι δεν είσαι πεθαμένος. Μεγάλη υπόθεση να μπορείς να επαναλαμβάνεσαι αρκεί να 'χεις κάτι καταθέσει.

Τι θα μπορούσε να είναι αυτή η κατάθεση, πέρα από την προσωπική θεώρηση για τη ζωή μας;

Σωστό αυτό που λέτε. Πρώτα απ' όλα και πάνω απ' όλα πρέπει να υπάρξει αυτή η συνομιλία με τον εαυτό μας για να μάθουμε να ζούμε. Να πορευόμαστε απαλλαγμένοι από βαρίδια τύπου ποιος είμαι, πού πάω, τι θέλω. Αν σ' αυτά έχουμε απαντήσει νωρίς στη ζωή μας θα 'χουμε βρει ταυτόχρονα και τον τρόπο να τη χαιρόμαστε. Μέσα σ' αυτή τη χαρά υπάρχει και η δημιουργία. Το προσωπικό χνάρι που ο καθένας μας κουβαλάει και που είναι σίγουρο ότι θα αποτυπωθεί για να το ψηλαφίσουν οι επόμενοι. Για να υπάρχει πάντα ένα σημείο αναφοράς να ξεκινήσει ο επόμενος κύκλος. Βλέπετε, έτσι είναι η ζωή. Υπάρχει μια συνέχεια, γιατί οι άνθρωποι έχουν φροντίσει γι' αυτό. Αν δεν υπήρχε αυτό το αποτύπωμα του καθένα μας χωριστά, αλλά και όλων μαζί ως παράδοση, η ζωή θα ήταν μια θλιβερή και ατέλειωτη πομπή από νεκροζώντανους οργανισμούς.

Στη συγκεκριμένη περίπτωση, ο τραγουδοποιός και ποιητής έχει αφήσει και συνεχίζει να αφήνει το δικό του αποτύπωμα. Πότε θα παρουσιάσετε αυτό το καινούργιο υλικό στο Ηράκλειο;

Δεν ξέρω αν θα το κάνω. Άλλωστε κι αυτό που κάνουμε τώρα είναι μια μορφή παρουσίασης, γιατί και πίσω απ' όλη αυτή την ιστορία υπάρχει ένας ολόκληρος κόσμος από σκέψεις, εικόνες, πράγματα που δεν μπορούν να χωρέσουν στις τρίλεπτες διάρκειες των τραγουδιών. Ίσως να μην είναι απαραίτητο κάποια πράγματα να γίνονται με τη γνωστή και στερεότυπη συνταγή, άσε που έχω αρχίσει και βαριέμαι αφάνταστα όλα αυτά τα ανόητα πηγαδάκια πάνω από πάγκους με cd, φυστίκια, βιβλία, ρακί και χαζό κουβεντολόι.

Στη διαδρομή σας η μουσική και η ποίηση ακολουθούν μια παράλληλη πορεία; Η νέα σας ποιητική συλλογή με τίτλο «Αντιμόνιο» έχει στοιχεία από το «Carousel» ή είναι ανεξάρτητες οι δύο τέχνες για σας;

Με ρωτάτε για το «Carousel», για το «Αντιμόνιο» κι ένα σωρό άλλα πράγματα γύρω απ' την τέχνη. Δεν με ρωτάτε όμως για τα κάστανα και γι' αυτήν την ανάγκη. Γι' αυτή την ανάγκη της περιπλάνησης σ' ένα ζεστό περιβάλλον. Η ανάγκη του ανθρώπου για την υπέρβαση γεννάει την τέχνη. Οι επιθυμίες είναι απαραίτητες για ν' ανοίγουν οι όποιες πόρτες του νου και της ψυχής κι εγώ έχω πολλές απ' αυτές. Κάνω μαζί πολλά και διαφορετικά πράγματα. Γράφω τραγούδια, ποιήματα, τώρα τελευταία μαζεύω ξύλα απ' τις εκδρομές μου και προσπαθώ να σκαλίσω πάνω τους ξύλινα καραβάκια. Καμιά φορά μένω για πολύ καιρό ξερός, ακίνητος. Πίνω μόνο και καπνίζω παρατηρώντας από απόσταση τον εαυτό μου χωρίς να κάνω απολύτως τίποτα. Όλα αυτά είναι διαφορετικά πράγματα, διαφορετικές επιθυμίες. Ο κόσμος όμως επιμένει να προσδίδει αξία σε ορισμένα, σε συγκεκριμένα πράγματα. Έτσι, για να 'ρθω λοιπόν στην ερώτησή σας, θα 'λεγα όχι, δεν έχουν καμία σχέση μεταξύ τους τα τραγούδια με τα ποιήματα. Τα δυο αυτά πράγματα ξεκινούν από διαφορετικές ανάγκες και επιθυμίες. Είναι δύο διαφορετικοί κόσμοι που μέσα τους ταξιδεύω με διαφορετικούς προορισμούς και απολαμβάνω αυτές τις διαδρομές.

Τραγούδια σας ακούγονται στο εξωτερικό εδώ και αρκετό καιρό, ενώ πολλοί καλλιτέχνες προσπαθούν εναγωνίως να πετύχουν κάτι τέτοιο. Για σας τι σημαίνει ότι τα τραγούδια σας ακούγονται σε ραδιόφωνα της Ευρώπης;

Χα, Χα! Εδώ γελάμε. Πρέπει να μιλήσω με την καλή συνάδελφο κα Άννα Βίση για μια ενδεχόμενη κοινή εμφάνιση στο Λονδίνο. Να φροντίσουμε και τα κοστουμια και όλα αυτά, ξέρετε... σπόνσορες, χορηγούς, μάντζερ. Μ' έχει φάει η αγωνία για την πρώτη παγκόσμια με τη συμφωνική του Λονδίνου. Εντάξει όλ' αυτά. Ας σοβαρευτούμε. Κάποια ραδιόφωνα στο εξωτερικό, που κάνουν απλώς τη δουλειά τους και γνωρίζουν ότι τα ραδιοκύματα δεν είναι τσιφλίκι τους, παίζουν κάπου κάπου και δικά μου τραγούδια που διασκεύασε ο Marco Zappa. Αυτό είναι όλο. Να σας πω κι ένα ανέκδοτο που κυκλοφορεί στην Αθήνα; «Υπάρχει ραδιοφωνικός σταθμός στην Ελλάδα όπου τα τραγούδια που παίζουν οι παραγωγοί τα γράφουν μόνοι τους». Δεν είναι ωραίο; Μη με ρωτήσετε πώς τα καταφέρνουν.

Πλησιάζει ο διαγωνισμός τραγουδιού της «Eurovision». Ποια είναι η γνώμη σας γι' αυτόν τον θεσμό που έχει γίνει... εθνική υπόθεση;

Αλήθεια; Δεν το γνωρίζω. Αλλά αν έχει προκύψει εθνικό θέμα να αποταθείτε παρακαλώ στον γαλλοτραφή καθηγητή, πολιτειολόγο, νεοορθόδοξο, πρώην αριστερό, αυτόνομο Κρητικό και εσχάτως Μακεδονομάχο κ. Ζουράρι, που γνωρίζει καλύτερα απ' όλους μας τα εθνικά μας ζητήματα.

Ελπίζω να μην σας απογοήτευσα.